

Філософія покарання прагне пояснити, яким чином покарання має «бути відповідним» злочину, знайти підстави визначення того, який вид, і який обсяг покарання належить застосувати, пояснити, чи має замах на злочин каратися так само, як і вчинений злочин, або меншою мірою, відповідно – який тип дії може бути визначений як замах на злочин, виявити роль прощення і милосердя в процесі покарання [3, с. 3].

Ентоні Дафф застерігає, що із дискусій про виправдання покарання легко можна потрапити в полон ілюзії про необхідність деякої унітарної теорії, яка обґрунтує практику покарання на основі єдиної цінності або суми суперечливих цінностей. Дафф бачить найбільш серйозне завдання філософії не у «виправданні» системи покарання, а в прагненні піддавати потужний каральний апарат держави постійним нормативному контролю та критиці, шляхом формування цінностей, на основі яких можна було б судити про ефективність цього апарату, і переосмислення його поняттєвої бази.

Література

1. Баумейстер А. Філософія права: навч. посіб. / Андрій Баумейстер. – Вінниця: О. Власюк, 2007 – 224 с.
2. Дафф Э. Размышления о наказании / Энтони Дафф, Дэвид Гарланд // Индекс / Досье на цензуру – 2003. – № 18 [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.index.org.ru/journal/18/18-daffgar.html>.
3. Anthony Duff and the Philosophy of Punishment / Crime. Punishment, and Responsibility: The Jurisprudence of Anthony Duff / [Edited by Rowan Cruft, Matthew H. Kramer, and Mark R. Reiff]. – New York, 2011. – 408 p.

УДК 340.15 (53)

Тюріна О. В., к.ю.н., доцент,
Національна академія внутрішніх справ, м. Київ, Україна

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПОРІВНЯЛЬНОГО ПРАВознавства ЯК НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Сучасний стан розвитку порівняльного правознавства характеризується підвищеною зацікавленістю з боку наукової та викладацької громадськості як вітчизняної, так і зарубіжної, відносно його власної ідентичності як юридичної науки, наукової спеціальності та навчальної дисципліни, що й обумовлює актуальність даних наукових тез, метою яких є з'ясування якостей та потенційно можливих напрямів розвитку порівняльного правознавства як навчальної дисципліни.

За понад двох століть свого існування порівняльне правознавство в рамках юридичної науки окрім виміру наукового метода, способу

вирішення науково-практичних завдань, набуло якості систематизованої сфери наукових знань із власною понятійно-предметною, теоретико-методологічною та концептуальною ідентичністю, на основі якої поступово сформувалася й відповідна навчальна дисципліна.

Сприйняття порівняльного правознавства як багатогранного явища в останні часи стало домінуючим. Порівняльне правознавство як науковий метод дозволяє виявляти спільне та особливе у правовому розвитку, як юридична наука – узагальнює та систематизує наукові знання щодо правового простору світу в його історичному розвитку та багатогранності, як навчальна дисципліна дає знання про основні закономірності функціонування та розвитку правової дійсності суспільства в їх схожості та відмінності.

Порівняльне правознавство як навчальна дисципліна на сьогоднішній день визнається необхідним компонентом юридичної освіти, але при цьому перебуває у стадії свого становлення відносно змістовного наповнення відповідних навчальних програм, визначення місця, і навіть термінологічної назви, в системі юридичних навчальних дисциплін. Така ситуація ускладнюється дискусіями щодо предмета та статусу порівняльного правознавства як юридичної науки.

З позиції двох аспектів визначається предмет порівняльного правознавства вітчизняними науковцями: 1) у практико-прикладному аспекті – як комплекс проблем, процесів, що відбуваються в державно-правовій сфері і які потребують порівняльного дослідження задля досягнення конкретного правового результату, а також коло об'єктів порівняльного правознавства у їх безпосередній взаємодії з порівняльно-правовою метою даного дослідження; 2) у суто науковому – розробка методології та методики порівняльного правознавства та дослідження на цій основі загальних принципів і закономірностей виникнення, функціонування і розвитку різних правових систем [1, с. 145].

Маючи методологічну можливість та ставлячи на меті виявлення спільного та відмінного у різних правових системах, порівняльне правознавство відкриває пізнавальні обрії у трьох просторових вимірах: загальнолюдське (універсальне) – регіональне (особливе) – унікальне (одиничне). Тим самим, порівняльне правознавство досліджує геоправовий простір в усіх його вимірах, при чому як на діахронному, так й на синхронному рівнях.

В рамках західноєвропейської юридичної освіти юридична компаративістика (порівняльне правознавство) викладається більше ніж століття. Особливого прогресу досягли у цій сфері у Нідерландах, де практично в усіх юридичних закладах країни викладаються курси

порівняльного правознавства, у Німеччині в університетах читається курс «Вступ до порівняльного правознавства», у Франції, а саме у Страсбурзькому університеті створений Міжнародний факультет з викладання порівняльного права, в якому запроваджено самостійні цикли навчання з різних рівнів та аспектів порівняльного правознавства від загальнометодологічних до галузевих та предметних питань. У США процес формування порівняльного правознавства (порівняльного права) та поступове набуття ним статусу навчальної дисципліни активізувався після Другої світової війни, й до сьогодні характеризується певною специфікою відносно його предметної сфери та місця в системі юридичної освіти, така ж ситуація має місце й в Англії, хоча інституціоналізація порівняльного правознавства розпочалася ще у другій половині 19 ст. в Кембріджі та Оксфорді, але активізація розвитку порівняльного правознавства в англійських університетах відбулась після Другої світової війни.

В Україні навчальна дисципліна порівняльне правознавство викладається у переважній більшості юридичних навчальних закладів, але й досі точаться дискусії щодо самої назви даної навчальної дисципліни, її структури, співвідношення з іншими юридичними навчальними дисциплінами, місця в системі професійної підготовки юристів.

Література

1. Бигич О. Л. Порівняльне правознавство: природа та методологічне значення: дис. ... канд. юрид. наук.: 12.00.01 / О. Л. Бигич; Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. – К., 2002.

УДК 342.7 (477)(043.2)

Чабах О. М., старший викладач,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ПЕРЕВАЖНІ ПІДСТАВИ ЗВЕРНЕННЯ ГРОМАДЯН УКРАЇНИ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ ТА ЇХ ВИКОНАННЯ

На сьогоднішній день існує до десяти причин, що є підставою для переважної більшості випадків, в яких Європейський суд з прав людини констатує порушення Конвенції про захист прав та основоположних прав людини з боку України. Про це йдеться у щорічному звіті про результати діяльності Урядового уповноваженого України у справах Європейського суду з прав людини, який оприлюднений 2 лютого 2012 року на сайті Міністерства юстиції.

Серед причин, які найчастіше призводять до скарг проти України, у звіті називається, зокрема, невиконання або тривале виконання рішень національних судів, а також тривале провадження досудового слідства у